

Josip Dokuzović

LAZE
SELO KRAJ POTOK A

Staro Petrovo Selo, veljača 2025.

Nakladnik:

Općina Staro Petrovo Selo

Za nakladnika:

Nikola Denis, univ. bacc. oec.

Suizdavači:

Brodsko-posavska županija

Za Županiju:

dr. sc. Danijel Marušić

Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje

Za Podružnicu:

dr. sc. Marija Karbić

Urednik:

dr. sc. Marijan Šabić

Recenzenti:

mr. sc. Dragan Ivancić, prof. i Vinko Ivić, prof.

Lektura:

Nikolina Mihaljević, prof. hrvatskog jezika i književnosti,
Vedrana Domazet, prof. hrvatskog jezika i književnosti
Katarina Brkić Čabraja, prof. hrvatskog jezika i književnosti

Naslovnica

Juraj Juraković

Grafička priprema

Autor, Slavonski Brod

Tisak

Sveučilišna tiskara (Zagreb)

Naklada

300 primjeraka

Cijena

15,00 €

ISBN 978-953-8102-56-1

Proslov

Iz recenzije mr. sc. Dragana Ivančića

Posve je logično, očekivano i razumljivo da su Lazanci izdali knjigu o svome selu i samima sebi jer Laze nisu obično selo, nego su po mnogo čemu posebno selo. S Lazancima dijelim zavičaj jer moje rodno selo Davor leži na istom prelijepom, zelenom Crnac polju kao i Laze pa mi nemojte zamjeriti što ću o Lazama pisati kao meni jako bliskom selu, a o Lazancima kao ljudima, susjedima vrijednima poštovanja, ponajprije zbog njihove dostojanstvenosti, rodoljublja, ljubavi prema svome selu, dubokog samopoštovanja i ponosa na svoje pretke te vlastitu povijesnu i kulturnu baštinu.

Kada je objavljena knjiga prof. Josipa Dokuzovića o Crnogovcima, znao sam da će ubrzo pojaviti i knjiga o Lazama i Lazancima jer su ova dva sela poput sijamskih blizanaca, vezana jedno uz drugo, a dijeli ih zapravo samo jaki i pozitivni rivalitet. Rekao sam to prof. Josipu Dokuzoviću – svom učitelju iz davorske osnovne škole – i on se složio s mojom pretpostavkom i dodao kako Lazanci neće moći otrpjeti da Crnogovčani imaju knjigu o sebi, a oni, Lazanci ne. Sve je lazansko bolje pa će oni nastojati načiniti i svoju knjigu boljom od crnogovačke knjige. Kao kada kažu „I lazanski vrepći su veći od crnogovačkih i bodovljanskih.“ koja se kao zgoda u narodu dugo prepričava, a ja sam se morao slatko nasmijati. Pročitao sam obje knjige pa ću reći da su jako vrijedne, a nisam mogao uhvatiti vrepce ni u Crnogovcima ni u Bodovaljcima niti u Lazama pa tako i nadalje ne znam čiji su vrepći veći.

Povijest nam je zapisana u kamenoj stini, knjigama, spomenicima, građevinama, umjetničkim kreacijama, književnosti, slikarstvu i kiparstvu te drugim oblicima umjetničkog stvaralaštva kroz milenijsko transgeneracijsko pamćenje hrvatskog naraštaja.

Dubrovnik, Split, Pula, Zagreb, Varaždin, Osijek i drugi hrvatski gradovi imaju bogatu povijesnu, kulturnu materijalnu i nematerijalnu baštinu. A naša mala mjesta, sela i zaseoci imaju li oni svoju povijest? Odgovor je pozitivan već samom činjenicom što postoje i veliki je dobitak ako se pronade netko tko će zaroniti u mnoštvo zapisa po arhivima, ljetopisima, matičnim knjigama u proučavanju literature i to sve posložiti u knjigu. Upustiti se u istraživanje povijesti i osobitosti života u relativno manjem selu zahtjeva stanovitu hrabrost, čak i drskost. Autor Josip Dokuzović profesor povijesti, iskusan učitelj, izučavao je prošlost Laza, tankom srebrnom niti izvezao i uvezao fine staze prošlosti Laza i dao ih javnosti, kao zalag za budućnost.

Svima vama dragi Lazanci čestitam na knjizi u kojoj je zapisana vaša prošlost i sadašnjost, a mnogi čitatelji samo će još pojačati poštovanje prema Lazama i Lazancima.

mr. sc. Dragutin Ivančić, prof.

IX. SADRŽAJ

PROSLOV	3
I. LAZE SELO KRAJ POTOKA	5
1. Zemljopisni položaj Laza	5
2. Nastanak imena sela Laze	10
II LAZE KROZ POVIJEST	13
1. Kroz najraniju povijest Laza i okolnih naselja	13
2. Od Neganovaca preko Crnogovaca do Laza	16
3. Laze i Godinjak oslonjeni na Crnogovce	18
4. Slavonija pod turskom vlašću	20
5. Oslobođenje od osmanlijske vlasti	23
6. Granica i graničari	26
7. Nova Gradiška stožerno mjesto VIII. Regimente	37
8. Gladne godine i zarazne bolesti	44
9. Velike promjene na prijelazu u XX. stoljeće	46
10. Prvi svjetski rat i Laze	49
11. Između dva svjetska rata	54
12. Laze u Drugom svjetskom ratu	56
III. VELIKE PROMJENE U LAZAMA	61
1. Laze poslije Drugog svjetskog rata	61
2. Lazanci u Domovinskom ratu	63
3. U inozemnom svijetu	67
4. Lazanci iseljeni diljem Hrvatske	69
IV. LAZANCI	71
1. Podrijetlo Lazanaca	71
2. Poljoprivreda i druga zanimanja	81
3. Broj stanovnika u Lazama	83
4. Lazanci u svom Rodoslovlju	84
5. Lazanska prezimena kroz povijest	88
6. Istaknuti Lazanci	101
7. Pregled školovanih i obrazovanih osoba rođenih u Lazama	104
V. CRKVA U LAZAMA	105
1. Najranije crkve u Lazama	105
2. Nova crkva u Lazama	109
3. Nova župa u Zapolju	113

VI. ŠKOLA U LAZAMA	115
1. U Lazama je bila najstarija škola u VIII. Regimenti	115
2. Borba za školu u svom selu	119
3. Od samostalne do područne škole	120
4. Lazanski učitelji	121
5. Učitelji škole u Lazama za primjer	129
6. Broj učenika iz Laza	133
7. Najbolji lazanski učenici	136
8. Škola u Domovinskom ratu i poslije	138
9. Fotografije lazanskih učenika, njihovih učiteljica i učitelja (prikupili i razvrstali: Emica Grganić, Katica Grganić i Jurica Juraković) ...	142
VII. RECENZIJE	158
VIII. IZVORI I LITERATURA	162
IX. SADRŽAJ	164
X. BILJEŠKE O AUTORU OVE KNJIGE	166
XI. SAŽETAK	168